Regionledningskontoret
Josefin Hallenborg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2024-11-11

RS 2024-0170

Regionstyrelsen

Region Stockholms strategiska inriktning för samverkan inom finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser 2025–2030

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Region Stockholms strategiska inriktning för samverkan inom finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser 2025–2030 i enlighet med regiondirektörens tjänsteutlåtande antas och gäller till och med år 2030.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade den 27 maj 2024 om en strategisk inriktning för samverkan inom finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser som sker inom samordningsförbund (Finsam) för perioden 2024–2030 (HSN 2024-0224). Den strategiska inriktningen grundar sig i fem utgångspunkter och i beslutet fastslås nio principer för Region Stockholms inriktning för Finsam. Syftet med inriktningen är att fastställa Region Stockholms ambition och fortsatta arbete med Finsam.

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att inriktningens utgångspunkter och principer ger förutsättningar för Region Stockholm att utveckla och stärka Region Stockholms medverkan i Finsam och att vara en engagerad part. Regionledningskontoret delar hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning.

I Budget 2025 för Region Stockholm (RS 2024-0217) tilldelas hälso- och sjukvårdsnämnden en miljon kronor för att öka Region Stockholms finansiering till samordningsförbunden i Stockholms län.

Regionledningskontoret föreslår att regionfullmäktige antar Region Stockholms inriktning för samverkan inom finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser 2025–2030.

Bakgrund
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade den 27 maj 2024 om en strategisk inriktning för samverkan inom finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser som sker inom samordningsförbund (Finsam) (HSN 2024-0224). Den strategiska inriktningen grundar sig i fem utgångspunkter och i beslutet fastslås nio principer för Region Stockholms inriktning för Finsam. Syftet med inriktningen är att fastställa Region Stockholms ambition och fortsatta arbete med Finsam.

Lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser trädde i kraft 1 januari 2004. Lagen möjliggör för de fyra parterna Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och region att samverka finansiellt inom välfärds- och rehabiliteringsområdet genom att bilda samordningsförbund. Därigenom kan de fyra parterna samordna sina medel för en effektiv resursanvändning. Ett samordningsförbund bildas av en eller flera kommuner tillsammans med den region, Arbetsförmedling och Försäkringskassa som finns i området.

Syftet med den finansiella samordningen är att individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser ska kunna försörja sig själva eller ta steg mot arbete eller studier. Samordningsförbundens främsta uppgift är att finansiera individinriktade insatser som ger stöd och rehabilitering till målgruppen. Vidare ska de stödja samverkan mellan parterna i strukturövergripande insatser.

Sedan 2004 har det successivt bildats samordningsförbund i Stockholms län. För närvarande finns åtta samordningsförbund i Stockholms län:

- Samordningsförbundet Huddinge, Botkyrka och Salem (Huddinge, Botkyrka och Salems kommuner).
- Samordningsförbundet Roslagen (Danderyd, Norrtälje, Täby, Vaxholm, Vallentuna och Österåker kommuner).
- Samordningsförbundet Samsund (Sundbybergs stad, Upplands Bro och Järfälla kommuner).
- Samordningsförbundet Sollentuna, Upplands Väsby och Sigtuna (Sollentuna, Upplands Väsby och Sigtuna kommuner).
- Samordningsförbundet Stockholm stad (Stockholms stad).
- Samordningsförbundet i Södertälje (Södertälje kommun).
- Samordningsförbundet VärNa (Värmdö och Nacka kommuner).
- Samordningsförbundet Östra Södertörn (Haninge, Nynäshamns och Tyresö kommuner).

Förutsättningarna för Region Stockholms samverkan inom Finsam har förändrats sedan lagen trädde i kraft och hälso- och sjukvårdsnämndens beslut från 2008 om att ställa sig positiv till inrättandet av fler samordningsförbund (HSN 0712-1980). Idag ingår samtliga kommuner i Stockholms län utom Ekerö, Lidingö, Nykvarn och Solna i ett samordningsförbund. Region Stockholms utökade ansvar för regional utveckling samt omställningen till nära vård är två stora förändringar som har betydelse för samverkan inom Finsam. Det finns behov av en inriktning som är anpassad till utvecklingen i hälso- och sjukvården och förändringar av Region Stockholms ansvar i stort.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Utifrån fem utgångspunkter föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden nio principer som bedöms ge förutsättningar för Region Stockholm att utveckla och stärka Region Stockholms medverkan i Finsam och att vara en engagerad part. Regionledningskontoret delar hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning.

Utgångspunkter för inriktningen
De fem utgångspunkterna för inriktningen är Finsams målgrupps behov av stöd, Region Stockholms utökade ansvar för regional utveckling, omställningen till nära vård, lagkrav om koordineringsinsatser samt de statliga parternas viljeförklaring. Utgångspunkterna ska konkretisera Region Stockholms ambition med Finsam:

1. Lågkonjunkturen medför att individer i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser via samordningsförbunden ökar i antal och har en svagare ställning på arbetsmarknaden. Målgruppen har även behov av ett mer omfattande stöd än tidigare. Utvärderingar visar att det är ett relativt litet antal ur målgruppen som idag får ta del av de individinriktade insatserna som samordningsförbunden finansierar samtidigt som det finns möjlighet för Region Stockholm att samverka i högre grad och hänvisa fler patienter till insatser.
2. Med regionbildningen 2019 följde ett utökat ansvar för regional utveckling i frågor om utbildning, arbete, inkludering och delaktighet. Samordningsförbundens verksamhet med dess fokus på att ge stöd till arbete eller studier bidrar till att uppnå två av de långsiktiga målen i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) (LS 2015-0084).
3. Samverkan är en viktig del för omställningen till nära vård och omfattar även samverkan med samordningsförbunden.
4. Lagen (2019:1297) om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter trädde i kraft 2020 och innebär att Region Stockholm ska

erbjuda sjukskrivna patienter stöd för att främja deras återgång i arbete. Att ha ett arbete har betydelse för individens hälsa och folkhälsan i stort och stödet till patienter blir en del av hälso- och sjukvården.

5. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har sedan 2021 en viljeförklaring för hur myndigheterna gemensamt ska ta ett större ansvar för samverkan genom samordningsförbund. Myndigheterna ska verka för förstärkta och samordnande rehabiliteringsinsatser för långtidssjukskrivna, unga med funktionsnedsättning och unga som har aktivitetsersättning. De statliga myndigheternas viljeförklaring och Region Stockholm inriktning för Finsam bedöms ge förutsättningar för att potentialen som finns i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser nyttjas fullt ut.

Principer för inriktningen

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår nio principer för att utveckla Region Stockholms arbete med Finsam. Principerna ska tillse att Stockholms läns invånare har tillgång till behovsanpassade insatser genom stärkt samverkan mellan Region Stockholm, kommuner och staten via samordningsförbunden.

Princip 1: Förorda att alla kommuner ska ingå i ett samordningsförbund

Invånare i kommuner som inte medverkar i ett samordningsförbund saknar möjlighet till samordnat stöd och nås inte av samordningsförbundens insatser. För en geografisk jämlik tillgång till insatser ska Region Stockholm arbeta för att alla kommuner i länet ska ingå i ett samordningsförbund.

Princip 2: Koppla Finsam till relevanta strategier och satsningar

Samordningsförbundens verksamhet har en koppling till och ska beaktas i pågående och framtida relevanta satsningar och strategier inom exempelvis regional utveckling, folkhälsa och nära vård. Samordningsförbundens verksamhet kan förstärka och bidra till satsningar och samtidigt öka legitimiteten för Finsam genom att synliggöras i relevanta sammanhang.

Princip 3: Lokal förankring genom medverkan av vårdgivare

För förbättrad samverkan lokalt och ökad delaktighet är målet att alla samordningsförbundens beredningsgrupper har vårdgivarrepresentation. Vårdgivarmedverkan kan även bidra till en ökad operativ förmåga i beredningsgruppen.

För att möjliggöra för både regionägd vård och privata vårdgivare att medverka i samordningsförbundens finansierade insatser behöver Region Stockholms vårdavtal ge förutsättningar för denna samverkan.

Princip 4: Eftersträva gemensam hållning genom dialog internt och externt
En sammanhållen styrning och utveckling av Finsam kräver kontaktytor och en kontinuerlig dialog. En viktig del i principen om gemensam hållning är att Region Stockholms förtroendevalda, tjänstepersoner och vårdgivarrepresentanter har förståelse för möjligheter och utmaningar med Finsam samt har en gemensam målbild.

I syfte att tydliggöra Region Stockholms inriktning och stärka Region Stockholm som part i Finsam eftersträvas en tätare dialog internt och externt i olika forum. Dialog om frågor relaterade till Finsam kan regelbundet föras i till exempel hälso- och sjukvårdsförvaltningens dialogmöten med förtroendevalda i samordningsförbundens styrelser eller i samverkansgruppens möten med Försäkringskassan.

Princip 5: Verka för att i Region Stockholms verksamheter möta målgruppens behov av arbetsträning och praktik
Samordningsförbunden behöver ha möjlighet att hjälpa deltagare i insatser till arbetsträningsplatser och praktik. Målgruppens behov är växande och tillgodoses delvis genom samordningsförbundens avtal med sociala företag och andra idéburna verksamheter. Region Stockholm som en stor offentligt finansierad arbetsgivare med en differentierad verksamhet kan här bidra i större utsträckning med arbetsträningsplatser. Med fördel bör dialog ske med övriga parter i samordningsförbunden för att samordna sådana platser.

Princip 6: Stödja med utbildningsinsatser och utvärdering genom Region Stockholms ordinarie forskning, utveckling och utbildning
Akademiskt primärvårdscentrum, Centrum för psykiatriforskning och Centrum för arbets- och miljömedicin är några av Region Stockholms universitetssjukvårdsenheter. De har bland annat kunskapsteam med uppdraget att stödja vårdverksamheter i primärvård, psykiatri respektive specialistvård inom området försäkringsmedicin. De arbetar bland annat för att öka samverkan mellan olika aktörer under sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen.

Kunskapsteamens aktiviteter, till exempel utbildningar och utvärdering av förbundens insatser, bidrar till ökad kompetens om Finsam och hur hälso- och sjukvården kan använda sig av samordningsförbundens insatser för patienter i behov av samordnat stöd.

Princip 7: Utgå från statliga fördelningsmodellen för en behovsanpassad och rättvis fördelning av medel
Den statliga idealfördelningsmodellen är en rättvis och jämlik modell för tilldelning av medel till alla Sveriges samordningsförbund. Region Stockholms ambition är att på sikt använda sig av idealfördelningsmodellen som mål vid tilldelning av medel till samordningsförbunden.

Princip 8: Optimera medelstilldelning genom anpassning till statens tilldelning
Genom att långsiktigt uppnå idealfördelningen kan resurser för samordnad rehabilitering optimeras och möjliggöra ökat stöd för patienter i behov av samordnad rehabilitering. En förutsägbar tilldelning från Region Stockholm bidrar även till en effektiv och hållbar verksamhet.

Princip 9: Främja finansiering med externa medel
Samordningsförbunden kan genom att ansöka om externa projektmedel förstärka den ekonomiska basen för samverkansarbetet. En viktig aktör är Europeiska Socialfonden plus (ESF+). Socialfondsprogrammet har målgrupper som överensstämmer med samordningsförbundens, det är därför naturligt att samordningsförbunden kan vara ett stöd i samverkan inom ramen för parternas samarbete i arbetet med ESF+. Genom att driva eller medverka i projekt med extern finansiering får samordningsförbunden möjligheter att skala upp omfattningen på insatser för invånarna.

Region Stockholms medelstilldelning till samordningsförbunden
När respektive samordningsförbund bildades baserades Region Stockholms medelstilldelning till samordningsförbunden bland annat på budgetförutsättningar. I tider av starkare ekonomi har vissa samordningsförbund erhållit en mer förmånlig tilldelning i jämförelse med samordningsförbund som bildats i åtstramningstider. Denna ojämlika fördelning har sedan bibehållits från år till år. Region Stockholms medelstilldelning till länets samordningsförbund har varit densamma sedan 2019.

I en övervägande del av samordningsförbunden är Region Stockholm den part som beslutat om lägst tilldelning 2024. Region Stockholm sätter därmed nivån för övriga parters bidrag då övriga parter anpassar sig till den part som avsätter lägst belopp. En aspekt av medelstilldelningen är att en ökad tilldelning till samordningsförbunden från en part ger en fyrfaldig ökning av medel för insatser om övriga parter väljer att bidra med samma belopp och det omvända gäller vid en minskad tilldelning. En ökad

tilldelning från Region Stockholm ger således fyrfaldigt ökning av resurser till samordningsförbundens insatser.

Tabell 1 visar statens förslag till medelsfördelning för Stockholms läns samordningsförbund (idealfördelningen) 2023, Region Stockholms beslutade tilldelning till samordningsförbunden samt respektive samordningsförbunds andel av idealfördelningen.

Tabell 1

Samordningsförbund	Idealfördelning 2023 per part	Region Stockholms tilldelning 2023	Andel av idealfördelning 2023
Huddinge, Botkyrka, Salem	3 817 500,00 kr	3 650 500,00 kr	0,96
Södertälje	2 095 500,00 kr	2 642 000,00 kr	1,26
Roslagen	3 339 000,00 kr	1 500 000,00 kr	0,45
Sollentuna, Upplands Väsby, Sigtuna	2 771 000,00 kr	1 732 500,00 kr	0,62
Stockholm stad	14 629 500,00 kr	8 000 000,00 kr	0,55
Samsund	2 830 500,00 kr	1 600 000,00 kr	0,56
VärNa	1 992 500,00 kr	1 913 000,00 kr	0,96
Östra Södertörn	2 790 000,00 kr	4 104 000,00 kr	1,47
Totalt	**34 265 500,00 kr**	**25 142 000,00 kr**	

Idealfördelningen är en del av statliga fördelningsmodellen för fördelning av medel till samordningsförbunden. Idealfördelningen baseras på uppgifter från Statistiska centralbyrån om invånarantal och ett antal försörjningsmått som utgår från parterna i ett samordningsförbunds geografiska område. Uppgifterna ligger till grund för ett förslag till beräknad tilldelning av medel för respektive samordningsförbund. Bedömningen är att den statliga idealfördelningsmodellen är en rättvis och jämlik modell för tilldelning av medel till alla Sveriges samordningsförbund.

Regionledningskontoret föreslår att regionfullmäktige antar Region Stockholms inriktning för samverkan inom finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser 2025–2030.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet bedöms medföra ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm. Region Stockholms medelstilldelning till Stockholms läns samordningsförbund 2024 är totalt cirka 25 miljoner kronor. Förslag till inriktning innebär att Region Stockholms ambition är att på sikt anpassa medelstilldelningen till den statliga idealfördelningsmodellen. I Budget 2025 för Region Stockholm (RS 2024-0217) tilldelas hälso- och sjukvårdsnämnden en miljon kronor för att öka Region Stockholms finansiering till samordningsförbunden i Stockholms län.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag
1. Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut den 27 maj 2024 (HSN 2024-0224).
2. Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande den 15 maj 2024 (HSN 2024-0224)

Beslutsexpediering
1. Hälso- och sjukvårdsnämnden

Godkänd av Emma Lennartsson, 2024-11-11